

2019-04-16

Universitetsstyrelsen

Utbildningsnämnden

Lunds universitets studenter efter examen

Utbildningsnämnden gör årligen en rapport om utbildning som sedan avrapporteras till universitetsstyrelsen. I år är temat Var tar studenterna vägen efter examen?

Syftet med rapporten är att ge universitetsstyrelsen och övriga intresserade en övergripande bild av i vilken grad universitetets studenter är etablerade på arbetsmarknaden, hur stor andel som är arbetslösa, var de bor och var de arbetar. Rapporten ger också en ungefärlig bild av hur många som flyttar utomlands efter studierna och hur många som återvänder till Lunds universitet efter studierna.

Rapporten inleds med en diskussion kring de mekanismer som driver balansen i dimensioneringen mellan studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Om statistiken

Rapporten undersöker vad alumnerna har gjort efter studierna och var de har bosatt sig. I huvudsak utgör populationen gruppen med uttagen examen under åren 2011-2013, alternativt endast 2013. Orsaken till att examenstidpunkten ligger några år tillbaka i tiden är att de tidigare studenterna ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden efter sina studier, och tre år efter examen är en beprövad tidsperiod i de här sammanhangen. Dessutom hämtas många uppgifter från SCB:s databaser och det kan ta upp till 18 månader för vissa register att uppdateras vilket också är en anledning till att examenstidpunkten behöver förläggas ett antal år tillbaka i tiden.

I övriga fall använder vi den senaste statistiken vi kan tillgå. I denna rapport används SCB:s utbildningsklassificering SUN-inriktning istället för indelning utifrån fakultetsområde.

Det är svårt att få information om studenter som flyttat utomlands efter studierna och i vilken grad de etablerar sig på arbetsmarknaden, var de är bosatta och var de arbetar. Därför finns de inte inkluderade i statistiken på annat sätt än att underlaget visar hur stor gruppen är.

Sammanfattning

Med jämna mellanrum höjs röster i debatten som säger att studenter inte läser ämnen och utbildningar som motsvarar arbetsmarknadens behov. En genomgång av den senaste statistiken visar dock att det går bra för Lunds universitets studenter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Hela nio av tio examinerade förvärvsarbetar tre år efter examen och den öppna arbetslösheten i denna grupp är under en procent. Lunds universitets alumner arbetar i större utsträckning i den privata sektorn än i den offentligfinansierade verksamheten.

Den geografiska rörligheten bland studenterna efter utbildningen är relativt begränsad. Av alla examinerade stannar drygt hälften, 52 procent, kvar i Skåne efter sina studier. Efter Skåne är Stockholm den största etableringsregionen.

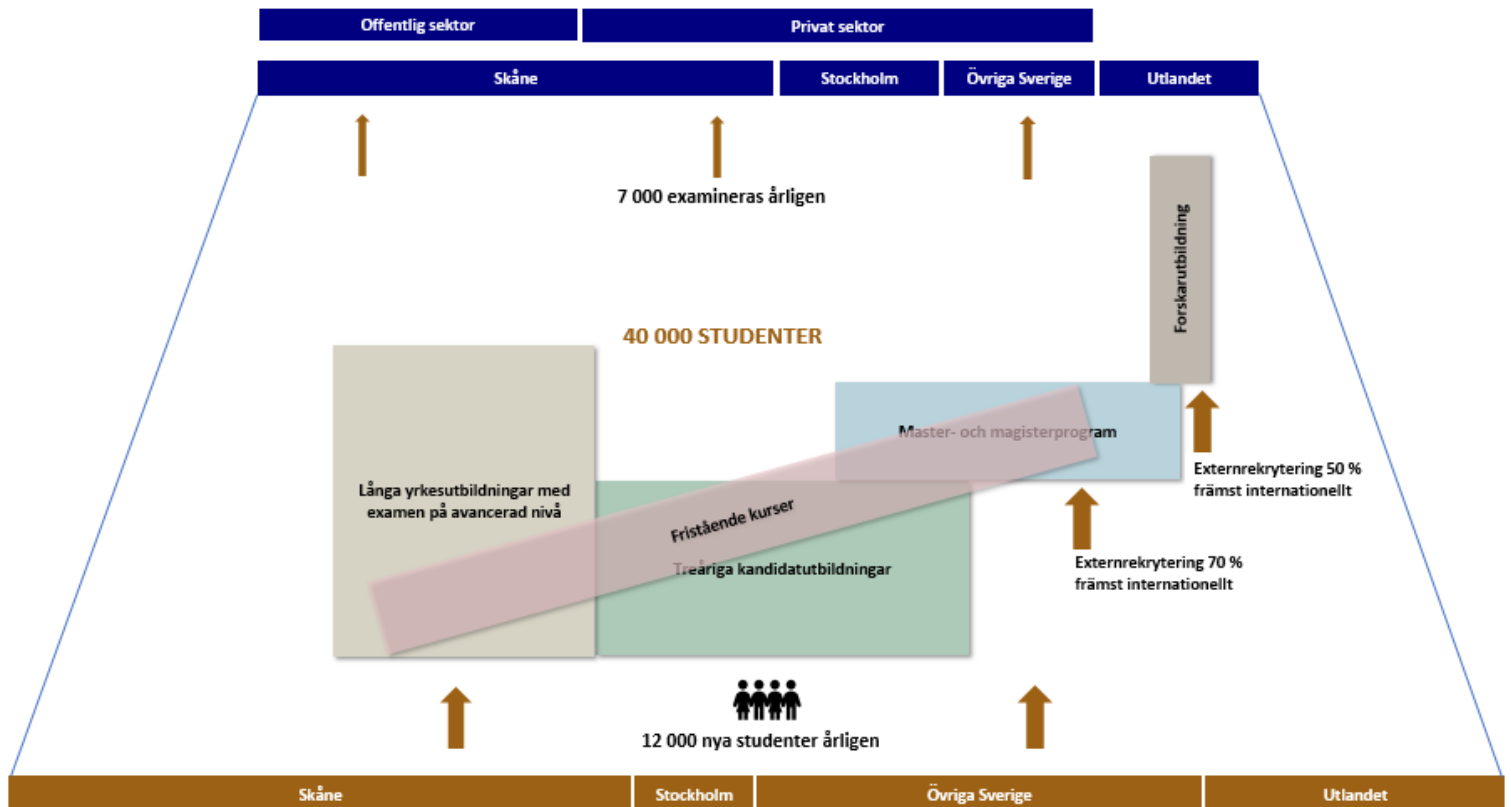
Samtidigt är det tydligt att universitetet har en hög grad av internationalisering under utbildningsperioden och en internationell profil. Dubbelt så många av de svenska utexaminerade studenterna utvandrar jämfört med andra svenska lärosäten. Universitetet har också en högre andel utexaminerade studenter med utbytesstudier som en del av sin utbildning. Studier visar att denna grupp är mer attraktiv på arbetsmarknaden och att de har en högre etableringsgrad än andra.

Även bland de internationella studenterna väljer flera att stanna kvar i Sverige. Ett år efter examen arbetar var fjärde internationell student i Sverige, de flesta inom forskning och utbildning. Så många som en tredjedel av dem är doktorander.

Tre år efter examen är Lund och Malmö de stora vinnarna som lockar den högutbildade arbetskraften – här bor gärna studenterna efter examen – men inflödet till de båda orterna görs på bekostnad av de mindre kommunerna. Av studenter som kommer från mindre kommuner återvänder bara hälften efter examen. Efter fem år har det skett en viss utflyttning till Lund och Malmös kranskommuner men inte i någon större utsträckning till andra delar av Skåne.

Att Lunds universitet levererar högutbildad arbetskraft till Skåne är tydligt. Hela 80 procent av skåningarna som antagits till studier bor kvar i Skåne tre år efter examen. Eftersom många andra tillflyttade också väljer att bo kvar i Skåne efter examen ökade antalet högutbildade i regionen med ca 2000 personer under den treåriga mätperioden.

Figur 1 Schematisk bild över studenternas väg genom Lunds universitet från antagning till etablering

STUDENTFLÖDET GENOM LUNDS UNIVERSITET

Bilden ger en översikt av hur utbildning vid Lunds universitet är organiserad, varifrån studenterna kommer, deras fördelning på olika utbildningsformer och vart de tar vägen efter examen.

Bilden är ritad proportionsenligt vilket innebär att

- Blockens area representerar utbildningsformernas relativa volym.
- Blockens bredd representerar utbildningsformernas relativa årliga nyrekrytering.

De övre blå listerna visar var studenterna hamnar efter avslutad utbildning. Bredden på varje del motsvarar den relativa fördelningen. Den visar ingen relation mellan listernas olika delar.

I bilden ser det ut som att alla internrekryterade forskarstudenter kommer från master- och magisterprogram. Så är det inte, många kommer även från fristående kurser och yrkesprogram.

Placeringen av blocket för fristående kurser motiveras av att även många programstudenter på alla nivåer läser fristående kurser som komplement.

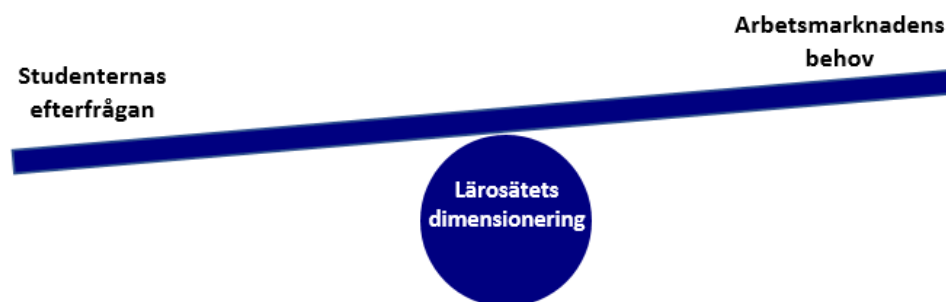
HUVUDOMRÅDEN

Företagsekonomi, Service management, Omvårdnad, Statsvetenskap, Nationalekonomi, Medicin, Psykologi, Sociologi, Informationssystem, Företagsekonomi med fördjupning i internationell marknadsföring och varumärken, Fysik, Strategisk kommunikation, Mänskliga rättigheter, Samhällsgeografi, Finans, Företagsekonomi med fördjupning i ledarskap, kunskap och förändringsprocesser, Arbetsterapi, Management, Entreprenörskap och innovation, Rättssociologi, Molekylärbiologi, Medie- och kommunikationsvetenskap, Miljövetenskap, Reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa, Biologi, Företagsekonomi med fördjupning i internationell strategisk ledning, Geologi, Freds- och konfliktvetenskap, Pedagogik, Socialt arbete, Utvecklingsstudier, Biomedicin, Fysioterapi, Industridesign, Företagsekonomi med fördjupning i företagsfinansiering, Handelsrätt, Företagsekonomi med fördjupning i redovisning och ekonomistyrning, Miljö- och hållbarhetsvetenskap, Humanekologi, Matematik,.....

Avvägning mellan studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov

Den grundläggande principen för dimensionering av högre utbildning är studenternas efterfrågan. Detta stipuleras i 1993 års högskolereform där det även skrivs fram att studenterna bör vara välinformerade om vilka val de kan göra. Därmed övergavs en tidigare princip om att staten hade möjlighet att förutse vilka behov arbetsmarknaden skulle ha och ansåg att studenterna var mer kompetenta att avgöra detta. Inget av detta regleras dock direkt i högskolelag eller förordning utan det beskrivs på annat sätt via regleringsbrev och propositionstexter. Den balansen som lärosätena har att ta ställning till kan illustreras enligt nedanstående bild.

Figur 2 Dimensionering av utbildningsutbud

Studenternas efterfrågan kan läsas av via söktrycket till olika utbildningar och svag efterfrågan leder automatiskt till att utbildningar som inte söks läggs ner. Det kan innebära att lärosäten lägger ner utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden men där det finns få som vill läsa den. Ett klassiskt exempel på det är lärarutbildningar där det finns ett mycket stort behov på arbetsmarknaden men få sökande. Få sökande gör att fler lärosäten drar in av arbetsmarknaden efterfrågade utbildningar eftersom det resurstilldelningssystem som finns idag gör det mycket kostsamt för ett lärosäte att driva smala utbildningar med lågt söktryck och få studenter.

Arbetsmarknadens behov innehåller huvudsakligen två dimensioner, dels behov av ny arbetskraft och dels behovet av fort- och vidareutbildning av befintlig arbetskraft.

Yrkehögskolan har tydligare arbetsmarknadsmål än högskolan

I budgetpropositionen görs varje år en sammanställning av mål och indikatorer för de olika utbildningsnivåerna. En jämförelse av mål och indikatorer för eftergymnasial yrkesutbildning och mål för universitet och högskolan visar tydligt skillnad i inriktning av verksamheten och styrningen av densamma från statens sida. Sammanställningen nedan visar att för yrkehögskolan finns inte några kvalitetskrav framskrivna utan den syftar i princip enbart till att svara mot arbetsmarknadens behov. Universitet och högskolor ska däremot hålla hög kvalitet och drivas effektivt. I propositionstexten skrivs att högskolor och universitet är fria att själva planera sitt utbildningsutbud men att de samtidigt ”har en viktig uppgift att utbilda både för dagens och morgondagens arbetsmarknad”¹.

Samhällets övriga behov

Vilken uppgift har högre utbildning i samhället? Är det bara att vara nyttig ur ett strikt ekonomiskt behov eller finns det andra värden? Lars Haikolas utredning

¹ Prop 2017/18:1 Budgetpropositionen för 2018, Utgiftsområde 16, s 205

Högre utbildning under 20 år har definierat samhällets övriga behov och lyfter fyra aspekter av samhällets övriga behov som kan fyllas av högre utbildning²:

- Utbilda goda samhällsmedborgare (kunniga, kritiska, autonomt kunskapssökande)
- Utbilda för ideella verksamheters behov
- Regionalt ansvar för kompetensförsörjning men även vara en regional utvecklingskraft i närings-, samhälls- och kulturliv
- Utgöra en kritisk samhällskraft, här har konstnärlig verksamhet en särskild uppgift men det ska även finnas ett övrigt ”friutrymme” för sådant som inte kan förutses eller planeras.

Sammanfattningsvis innebär detta att dimensioneringen av högskoleutbildning är komplex med många intressen att ta fasta på. Denna rapport kan ses som en del i uppföljningen av dimensioneringen av utbildning.

Universitetets utbildningsutbud

Universitetets utbildningsutbud styr i hög grad inriktningen på de examina som utfärdas och därmed var på arbetsmarknaden studenterna hamnar efter avslutad utbildning. Tabellen nedan visar att Lunds universitets examinerar flest studenter inom samhällsvetenskap, juridik, handel och administration. Sett till universitetets organisationsstruktur omfattar detta område tre fakulteter.

Tabell 1: Lunds universitets utbildningsutbud fördelat efter inriktning, examinerade 2015-2017

Humaniora och konst		9%
Varav:	Humaniora	6%
	Konst och media	3%
Hälso- och sjukvård samt social omsorg		16%
Varav:	Hälso- och sjukvård	12%
	Socialt arbete, omsorg och vägledning	4%
Naturvetenskap, matematik och data		11%
Pedagogik och lärarutbildning		2%
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration		41%
Varav:	Företagsekonomi, handel och administration	13%
	Journalistik och information	3%
	Juridik och rättsvetenskap	7%
	Samhälls- och beteendevetenskap	18%
Teknik och tillverkning		18%
Varav:	Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	7%
	Teknik och teknisk industri	11%
Tjänster		3%
Total		100%

² SOU 2015:70 s 235-237

Etablering på arbetsmarknaden tre år efter examen³

I detta avsnitt besvaras frågan om vad studenterna gör och vilka branscher de är verksamma inom, efter examen. De variabler som används är:

- Bransch 3 år efter examen
- Yrke 3 år efter examen
- Examens SUN-inriktning⁴

I de flesta fall kan man dock se kopplingarna mellan examen och etablering ganska tydligt. Vissa examina är dock av en mer generisk art och då får de också en större spridning på arbetsmarknaden. Men det finns exempel på yrkesutbildningar där studenterna väljer att inte arbeta inom yrket. Till exempel är 30 procent av de som är utbildade inom vård och omsorg verksamma inom något annat område redan efter tre år. De är dock fortfarande till 90 procent verksamma inom den offentliga sektorn.

Tabell 2 De examinerades fördelning på bransch och examensinriktning LU 2011-2013

Examens SUN-inriktning	Totalt	Humaniora och konst	Hälsa- och sjukvård samt social omsorg	Naturvetenskap och teknik	Pedagogik och lärarutbildning	Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	Teknik och tillverkning	Tjänster
Bransch	16806	8%	20%	10%	1%	38%	19%	4%
Företag	39%	47%	5%	34%	28%	41%	64%	61%
Utbildningsväsendet	9%	21%	7%	15%	57%	5%	8%	2%
Enheter för vård och omsorg	18%	5%	71%	3%	4%	8%	1%	5%
Övriga myndigheter	11%	5%	11%	7%	6%	16%	6%	5%
Okänt - Bor ej i Sverige	16%	12%	4%	29%	4%	21%	15%	16%
Okänt - Bor i Sverige	8%	10%	3%	11%	2%	9%	7%	11%

Okänt – Bor i Sverige är personer som inte arbetar i Sverige eller arbetar på företag som inte rapporterat uppgifter till SCB.

Tittar man vidare på vilken typ av arbete studenterna får så visar det sig att redan efter 3 år är drygt 40 procent (60 procent om man beaktar endast gruppen där uppgift är känd) yrkesverksamma med något som kräver högskoleutbildning eller specialistkompetens.

³ Etableringsmättet definieras på olika sätt och ger därför olika resultat och i vissa fall kan spridningen vara stor. En översikt som belyser skillnaderna finns redovisad på s 10 i SHUF Bildning - utbildning – matchning. Dnr 14/014.

⁴ SUN står för Svensk utbildningsnomenklatur och är Statistiska centralbyråns klassificering av utbildning.

Tabell 3 Typ av yrke fördelat efter examensinriktning LU 2011-2013

Examens SUN-inriktning	Totalt	Humaniora och konst	Hälsa- och sjukvård samt social omsorg	Naturvetenskap, matematik och data	Pedagogik och lärutbildning	Samhällevetenskap, juridik, handel, administration	Teknik och tillverkning	Tjänster
Typ av yrke	16806	9%	20%	10%	2%	38%	19%	4%
Ledningsarbete	2%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	3%
Arbete som kräver högskoleutbildning/specialistkompet	41%	31%	68%	40%	59%	38%	56%	29%
Mindre kvalificerat yrke	13%	8%	2%	4%	8%	6%	2%	21%
Studier	12%	24%	14%	9%	12%	11%	8%	8%
Okänt - Bor ej i Sverige	15%	11%	4%	28%	3%	20%	15%	16%
Okänt - Bor i Sverige	17%	25%	10%	17%	15%	18%	16%	24%

Vissa uppgifter i tabellerna ovan som intuitivt borde vara lika, skiljer sig åt lite. Det beror på att uppgifterna kommer från olika register som dels har olika täckningsgrad och dels uppdateras vid skilda tidpunkter under året.

En förutsättning för att arbeta som chef eller ledare bruka vara stora kunskaper och lång erfarenhet. Erfarenheter utvecklas över tid och därför är det förstås ovanligt att nyutexaminerade studenter får ledande befattningar redan ett par år efter examen. Men även om det är ovanligt så förekommer det. Vanligast är det bland civilingenjörer och ekonomer (tabell 4).

Tabell 4: Andel med chefsyrken 5 år efter examen (examensår 2009-2011)

Examen och inriktning	Andel chefer
Civilingenjörsexamen, lantmäteri	15%
Civilingenjörsexamen, väg- och vattenbyggnadstekn.	13%
Civilingenjörsexamen, industriell ekonomi	12%
Kandidatexamen, Företagsekonomi	11%
Kandidatexamen, Turism- och fritidsvetenskap	11%
Magisterexamen, Företagsekonomi	11%
Magisterex (2007), Företagsekonomi	11%

De examinerades huvudsakliga inkomstkälla efter tre år

Ett sätt att mäta alumnernas etablering är att se var deras huvudsakliga inkomst kommer ifrån. I den redovisningen har vissa metodmässiga ställningstagande behövt göras.

Tabellen nedan visar att Lunds universitet har betydligt fler studenter som kategoriserats som ”Uppgift saknas” eller ”Saknar inkomst”, på bekostnad av färre förvärvsarbetade. Detta beror på att andelen internationella studenter (och utvandrare) är högre vid LU än vid övriga lärosäten i Sverige och att flertalet av dem återvänder till sina hemländer efter studierna vilket gör att de saknas i registret för inkomstkälla.

Tabell 5 Fördelning av studenter utifrån inkomstkälla tre år efter examen 2013 vid Lunds universitet och övriga lärosäten i Sverige

Inkomstkälla	Lunds universitet	Övriga lärosäten i Sverige
Förvärvsarbete	73%	82%
Arbetsökande (inkl arbetsmarknadspolitisk åtgärd/försörjningsstöd)	1%	1%
Pensionär (ålder- förtidspensionär)	0%	0%
Sjuk	0%	1%
Studerande	2%	1%
Vård av barn/anhörig	2%	4%
Saknar inkomst	6%	3%
Uppgift saknas	16%	9%
Total	100%	100%

Dubbelt så många vid universitet saknar inkomst enligt tabellen. Orsaken är även i detta fall det höga antalet internationella studenter, men de här studenterna har under studietiden fått ett svenskt personnummer och i samband med hemresan inte har meddelat myndigheterna att de återvänt till sina hemländer. De är fortfarande folkbokförda i Sverige och saknar registrerad inkomst. Kategorin innehåller även gränsgångare som beskattas i Danmark men bor i Sverige.

Efter att ha konsulterat registeransvarig vid SCB angående dessa avvikelser fattades beslutet att ta bort de aktuella kategorierna. På det sättet blir bilden av LU mer rättvisande i jämförelse med andra lärosäten.

Det framstår även klart att högskoleutbildade i en väldigt låg omfattning (1 procent) är öppet arbetslösa.

Förvärvsarbetande efter examen

I tabellen nedan redovisas examinerade som tre år efter sin examen förvärvsarbetar på den svenska arbetsmarknaden. Det betyder att internationella studenter som flyttat tillbaka till sina hemländer samt svenska studenter som arbetar/vistas utomlands inte redovisas i statistiken.

Tabell 6 Andel förvärvsarbetande utifrån kön, examenstyp, lärosäte eller grupp av lärosäten, examinerade 2013

	Generell examen på grundnivå (inkl högskoleexamen)		Generell examen på avancerad nivå		Yrkesexamen (grundnivå/avancerad nivå)		Total (samtliga examensnivåer, män och kvinnor)
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Total
Lunds universitet	90%	94%	92%	96%	91%	98%	93%
Uppsala universitet	90%	93%	94%	95%	90%	97%	93%
Stockholms universitet	90%	93%	91%	95%	92%	98%	92%
Göteborgs universitet	89%	92%	91%	94%	90%	99%	91%
Övriga univ i Sv	90%	95%	93%	98%	91%	99%	93%
Högskolor i Sv	89%	96%	90%	94%	89%	98%	91%

Nio av tio av de examinerade förvärvsarbetar och det gäller oavsett lärosäte eller vilken nivå de har på sin examen. Bland dem som har en magister- eller masterexamen eller en yrkesexamen är andelen förvärvsarbetande ytterligare något högre jämfört med de som tar ut en kandidatexamen. Kvinnor förvärvsarbetar i

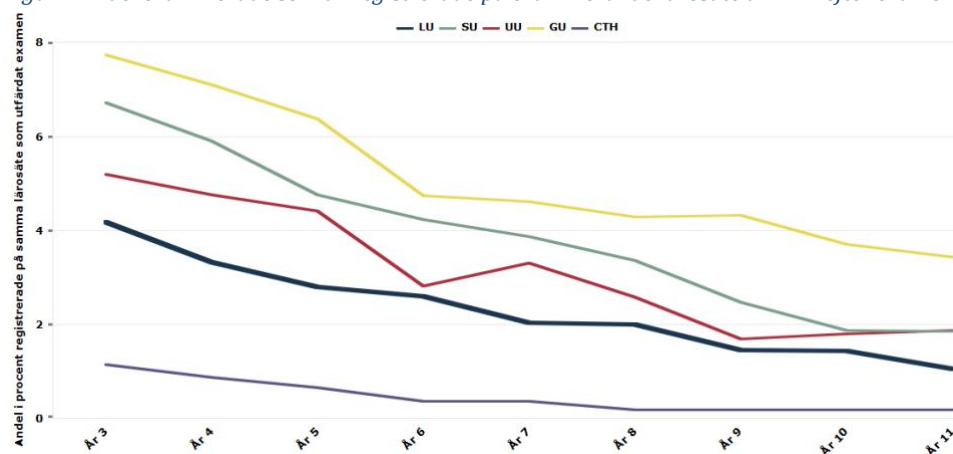
något lägre utsträckning än männen - könsskillnaden är större bland dem med yrkesexamen.

I gruppen som inte förvärvsarbetar, det vill säga de omkring 8–10 procentenheter som inte redovisas i tabellen, ingår bland annat studerande, föräldralediga, pensionärer (förtid- respektive ålderspensionär) och arbetslösa (inkl. kategorin arbetsmarknadspolitisk åtgärd och försörjningsstöd).

Återvändande till studier

Att upprätthålla ett utbildningsutbud som är relevant för det livslånga lärandet borde vara en självklarhet för alla lärosäten. Detta görs inte i särskilt hög grad. En låg andel av de som tagit examen återvänder till lärosätet senare i livet för att komplettera sina kunskaper.

Figur 3 Andel examinerade som är registrerade på examinerande lärosäte år 3-11 efter examen

Skillnaden mellan olika lärosäten tycks i första hand hänga samman med utbildningsutbudet. Särskilt få återvändare finns bland de som läst teknik. På Chalmers och KTH förekommer det knappast alls och Lunds universitet, som till en fjärdedel består av Lunds tekniska högskola, får därmed också låga siffror. Siffrorna ovan gäller examinerade 2005, men bilden blir densamma oavsett vilket examensår man tittar på.

Siffrorna ovan visar bara andel återvändare för varje enskilt år. Ackumulerat under en livstid blir det självklart helt andra siffror. Högskoleverket har gjort en sådan analys, *Rapport 2012:2 R⁵*, som bland annat visar att:

Över 40 procent återkommer till högskolan för en andra studieperiod inom 20 år efter avslutad utbildning (Kvinnor 50 procent, Män 33 procent)

De som återvänder kommer främst från samhällsvetenskapliga områden. Oavsett område är dock kvinnor mer benägna att återkomma till nya studier.

Hur mycket en sådan studie säger om nuläget är naturligtvis oklart. Av nödvändighet sträcker den sig långt tillbaka i tiden, genom flera konjunkturcykler

⁵ <https://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e2b8f/1487841901815/1202R-studenternas-studiemonster-totala-studietider.pdf>

och flera förändringar av utbildningssystemen. Slutsatserna ovan tycks dock hålla även idag.

Lönemässiga skillnader mellan universitets- och högskoleutbildade

Universitetsutbildade har generellt sett högre löner än examinerade från högskola. Hälften med universitetsbakgrund har månadslöner på 30 000 kronor eller mer, medan det endast gäller för 40 procent av dem med högskolebakgrund. Varför universitetsstudier generellt sett betalar sig bättre kan bero på skillnader i utbildningsutbud mellan universitet och högskolor. Högskolor har mer arbetslivsorienterade utbildningar som riktar sig till yrken inom vård och omsorg samt inom skolans område – arbeten som generellt sett är lägre betalda än yrken inom det privata näringslivet eller den statliga sektorn.

Men det finns lönemässiga skillnader mellan universiteten. Gruppen högavlönade är högst bland utbildade vid Stockholms universitet (52%). Motsvarande grupp är något mindre i Lund (49%) och Uppsala (48%) medan gruppen i Göteborg är markant lägre (40%). I det fallet kan Göteborgs universitet jämföras med högskolorna.

Att examinerade från Stockholms universitet har en bättre lönebild kan hänga samman med att löneläget i allmänhet är högre i storstadsområden. Varför inte Göteborg (som storstad) följer det mönstret beror på deras utbildningsutbud. Närmare hälften av de examinerade vid GU, och på högskolorna, har en utbildning inom vård eller pedagogik (lärarytelse), det vill säga traditionellt kvinnodominerande sektorer inom offentlig verksamhet med lägre löner än andra branscher. Motsvarande andel i Lund är var fjärde (23%) och i Uppsala ungefär var tredje (35%).

Tabell 7 Andel uttagna vård och pedagogikexamina från olika universitet och högskolor

Andel examinerade inom vård och pedagogik (alla examensår i Ladok)	23% LU	35% UU	27% SU	50% GU	39% ÖU	50% HÖ

Övergång till forskarutbildningen

Studenter som gått vidare till forskarutbildningen betraktas i arbetsmarknadsstatistiken som tidsbegränsat anställda. Inom högskolesektorn finns ett behov att veta hur stor andel studenter som genomför övergången från grundnivå/avancerad nivå till forskarutbildningen.

Forskningstunga universitet som Lund och Uppsala har en högre andel som påbörjar forskarstudier efter sin grundutbildning. Särskilt hög är övergången inom medicin, teknik och naturvetenskap.

Tabell 8 Övergång till forskarutbildning bland examinerade på grundnivå/avancerad nivå år 2013

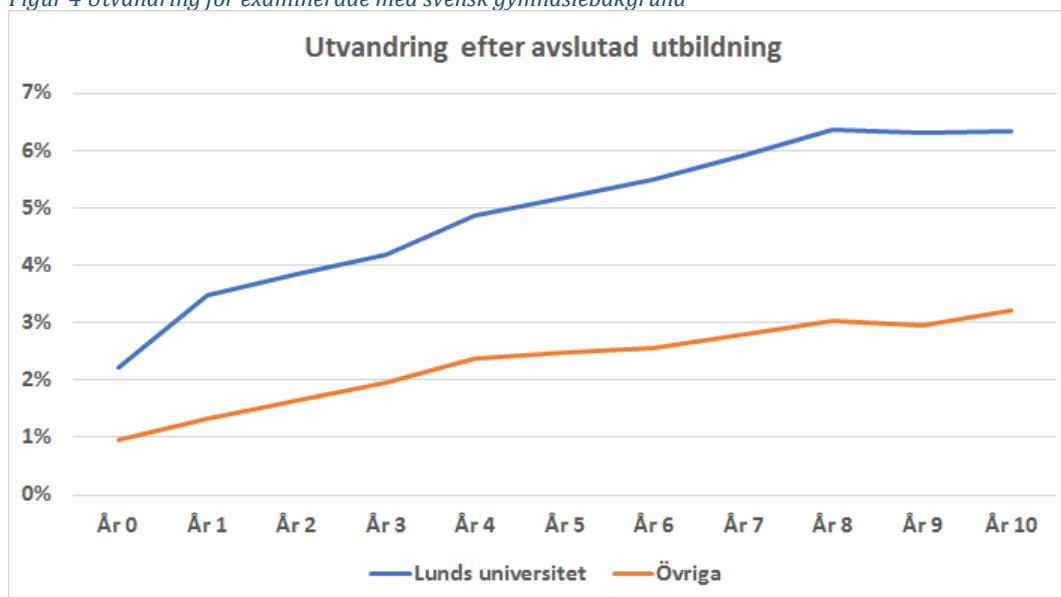
	Lunds universitet	Uppsala universitet	Stockholms universitet	Göteborgs universitet	Övriga univ i Sv	Högskolor i Sv
Antal ex på grundnivå/avancerad nivå 2013	5787	4721	5581	5780	25 379	16 482

Påbörjar forskarstudier	360	315	186	209	869	184
Övergång till Fou, andel	6%	7%	3%	4%	3%	1%

En större andel studenter från Lunds universitet utvandrar efter avslutad utbildning

Inte alla studenter väljer att stanna kvar i Sverige efter avslutad utbildning. Sett till alla studenter i Sverige så utvandrar cirka 1 procent innan eller samma år de tar ut sin examen för att efter åtta år plana ut runt 3 procent. För specifikt Lunds universitets studenter är siffrorna mer än dubbelt så höga. Dessutom tillkommer ytterligare uppskattningsvis runt 2 procent som visserligen bor i Sverige, men arbetar i Danmark.

Figur 4 Utvandring för examinerade med svensk gymnasiebakgrund

Eftersom även utländska inresande studenter kan få en märkning som "utvandrad" och därmed riskerar att ge en missvisande bild, så är andelarna ovan beräknade enbart på den del av studenterna som har en svensk gymnasieutbildning. En del av de som utvandrar återvänder senare. Dessa siffror innehåller ingen information om det.

Förklaringen till varför Lunds universitet sticker ut i detta sammanhang ligger bland annat i närheten till kontinenten, hög andel utresande studenter samt en hög andel av utbildningsutbud som är gångbar globalt. En civilingenjörsutbildning präglas mycket lite av i vilket land den genomförs, medan t.ex. lärarutbildning gör det i hög grad. Ett högt antal inresande studenter kanske är det som troligtvis påverkar mest; man knyter många band under studietiden, det kan till exempel vara att man finner sin partner under studietiden och flyttar med den personen efter avslutad utbildning.

UKÄ konstaterar i *Arbetsmarknad-2013* att Sverige totalt har ett nettoinflöde av högutbildade personer och den enskilt största gruppen är svenskar som tidigare utvandrat.⁶

⁶<https://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e4be6/1487841872000/Arbetsmarknad-2013.pdf>

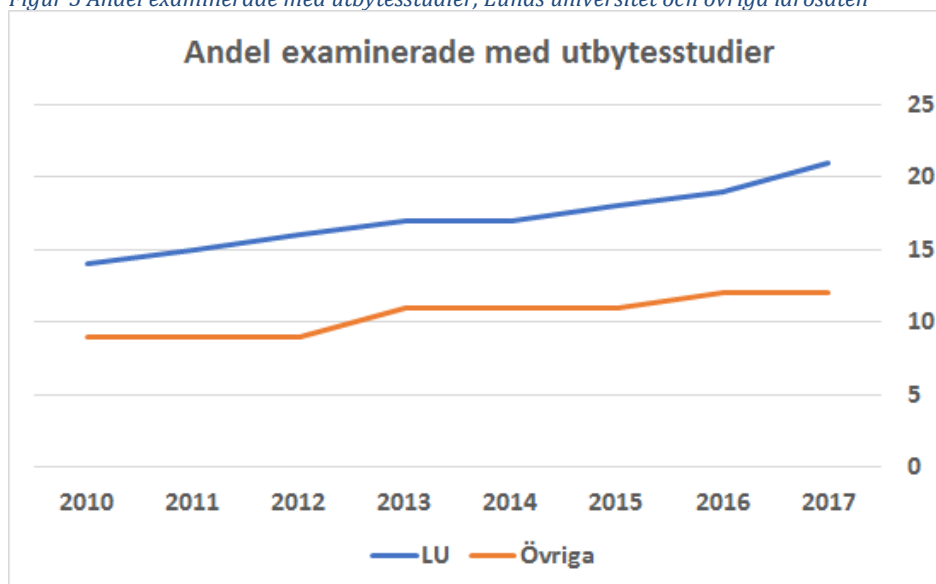
Internationell erfarenhet ger högre etableringsgrad på arbetsmarknaden

Inom många utbildningar ges möjlighet för studenterna att förlägga del (oftast en termin) av utbildningen vid ett utländskt lärosäte. Undersökningar vittnar återkommande om att det på olika sätt bidrar positivt till såväl studieframgång, etablering på arbetsmarknaden och även lön.⁷

Det finns ingen anledning att ifrågasätta det orsakssambandet, men de som väljer utlandsstudier är sannolikt, som grupp betraktad, mer driftiga, vilket säkert också påverkar. Många arbetsgivare anser att det är meriterande att ha varit på utbytesstudier.

Lunds universitet har en ambition att många programstudenter ska ha internationell erfarenhet som en del i sin utbildning. Ett måltal har varit 20 procent. Sett till det totala antalet examinerade har universitetet redan nått det målet och har en utbytesverksamhet som är betydligt mer omfattande än genomsnittet bland Sveriges övriga lärosäten.

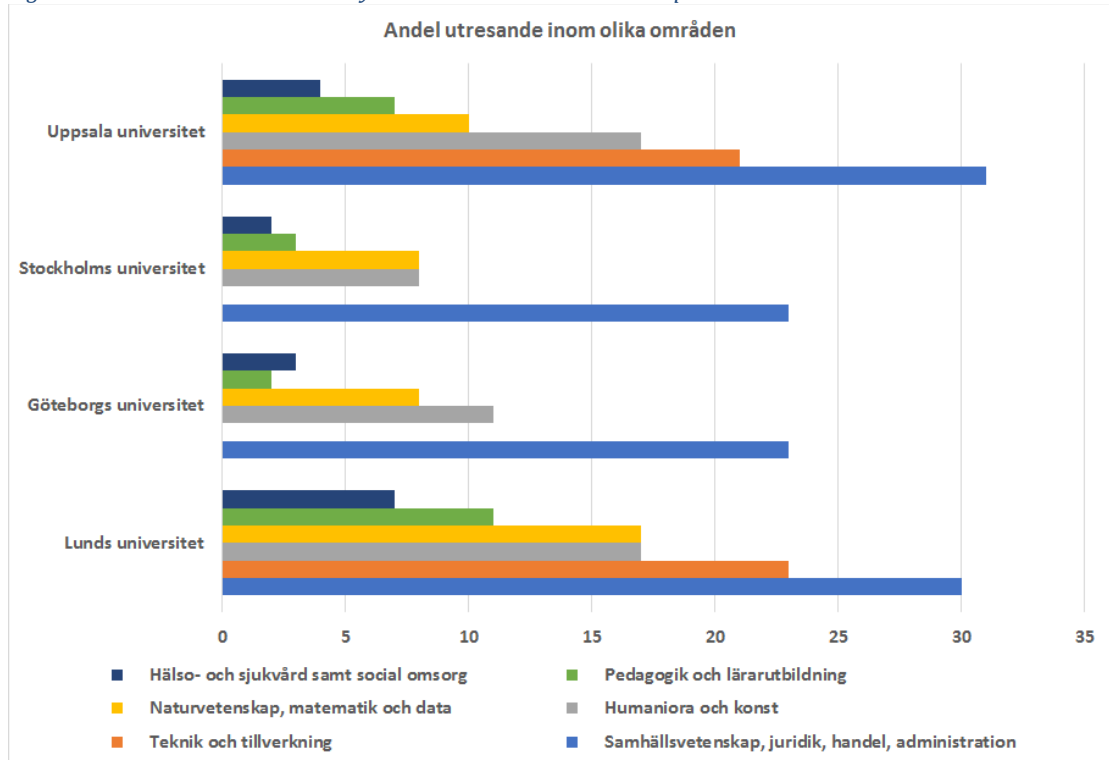
Figur 5 Andel examinerade med utbytesstudier, Lunds universitet och övriga lärosäten

Skillnaden beror till viss del på sammansättningen av utbildningsutbudet. Lägst andel utresande är det inom vård och lärarutbildning och högst inom ekonomi. Dock är det så att andelen utresande vid LU är större än vid flertalet andra lärosäten, även nedbrutet på ämnesområden.

⁷ <https://www.uhr.se/syv/infor-en-utlandsvistelse/varldens-mojligheter/forutsattningar-finns/internationalisering-lonar-sig/>

Figur 6 Examinerade 2017 med utbytesstudier i examen nedbrutet på lärosäte och ämnesområde

Nästan alla utbildningar, med tillträde på grundnivå, vid Lunds universitet erbjuder möjlighet för studenterna att läsa del av utbildningen vid något utländskt lärosäte, som sedan kan tillgodoräknas i examen. Undantaget främst utbildningar vid Medicinska fakulteten som i stället erbjuder flera andra möjligheter till internationell erfarenhet inom ramen för sina egna kurser. Det som redovisats ovan gäller endast sådana utbyten som regleras i avtal mellan minst två lärosäten.

Könsfördelningen bland de som varit på utbytesstudier är ungefär samma som för den totala gruppen examinerade.

Internationella studenter⁸ - vad blir det av dem som stannar kvar i Sverige?

Lunds universitet har högst andel internationella studenter bland flerfakultetsuniversitet i Sverige. Vissa lärosäten som huvudsakligen utbildar inom teknik, exempelvis Kungliga tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers i Göteborg har en högre andel internationella studenter.

Internationella studenter läser i första hand utbildningar som leder till en generell examen på avancerad nivå.

⁸ Denna siffra omfattar internationella studenter som examineras, dvs inte inresande utbytesstudenter etc.

Tabell 9 Andel studenter som rekryterats utanför Sverige bland examinerade vid LU år 2015-2017, utifrån examensnivå

Examensnivå ⁹	Andel rekryterade utomlands
Generell examen på grundnivå (hög-/kandidatexamen)	2%
Generell examen på avancerad nivå	32%
Yrkesexamen (grund+avancerad nivå)	1%

Av de ca 2 200 internationella studenterna som examinerades 2013-2015 har 24 procent eller runt 500 personer börjat arbeta i Sverige inom ett år efter examen, 150 av dem påbörjade forskarutbildningsstudier. Flertalet har stannat i Skåne eller i någon av storstadsregionerna Stockholm och Göteborg och följer därmed samma geografiska flyttmönster som svenska alumner. Branschmässigt fördelar de sig enligt följande: över hälften inom utbildningsväsendet (inkl. doktorander) och resten inom kategorin företagstjänster. Inom denna kategori arbetar de främst vid privata forsknings- och utvecklingsinstitutioner eller som tekniska konsulter.

Från rekryteringsplats till arbetsplats – en omflyttning inom Sverige

En fråga som är viktig för regional och nationell kompetensförsörjning är var studenterna väljer att bo och arbeta när studierna är färdiga.

Bland studenter från samtliga län i Sverige utom Stockholm och Göteborg har fler valt att stanna och börja arbeta i Skåne än att återvända hem. Av studenterna som etablerat sig i Sverige stannar 60 procent kvar i Skåne. Det finns en förflyttning av arbetskraft från landsbygden till större städer bland de examinerade vid Lunds universitet.

Tabell 10 Geografisk fördelning av de etablerade som stannat kvar i Skåne (2011-2013)

Examen 2011-2013* Rekryteringslän\ Arbetsställe	Andel återvändare	Skåne	Stockholm	Göteborg	Övriga landet	Sa	n
Skåne län	79%	x	12%	3%	6%	100%	6984
Stockholms län	70%	22%	x	2%	6%	100%	1291
Västra Götalands län	37%	30%	24%	x	9%	100%	1242
Västerbottens län	26%	40%	18%	6%	10%	100%	84
Kronobergs län	24%	48%	13%	7%	8%	100%	435
Örebro län	23%	38%	20%	6%	13%	100%	125
Norrbottnens län	21%	33%	18%	11%	17%	100%	73
Kalmar län	19%	45%	18%	6%	13%	100%	385
Östergötlands län	19%	40%	25%	5%	12%	100%	456
Gävleborgs län	18%	37%	28%	3%	14%	100%	78
Hallands län	18%	43%	17%	14%	7%	100%	603
Värmlands län	17%	46%	15%	16%	7%	100%	109
Jönköpings län	16%	47%	20%	7%	10%	100%	386
Jämtlands län	16%	25%	41%	5%	14%	100%	52
Blekinge län	14%	58%	15%	5%	8%	100%	420
Dalarnas län	13%	38%	27%	8%	14%	100%	110
Västernorrlands län	13%	36%	41%	0%	11%	100%	65
Västmanlands län	12%	38%	33%	6%	11%	100%	97
Södermanlands län	12%	34%	36%	7%	12%	100%	111
Gotlands län	12%	55%	19%	6%	9%	100%	44
Uppsala län	11%	35%	40%	4%	10%	100%	179

Regional fördelning av de examinerade

På följande sida finns tre kartor över Skåne som visar de examinerades rekryteringskommun, bostättningskommun efter examen och arbetskommun efter examen. Sammanfattningsvis kan man bland annat se följande:

- Skillnaden mellan rekryterade från Skåne (6984) och bosatta i Skåne tre år efter examen (8808) är cirka 2000 personer till Skånes fördel.
- Antalet som återvänder till de mindre kommunerna halveras medan inflödet till framförallt Malmö och Lund dubblas.

Vid en uppföljning av bostättningen efter fem år så har bilden inte ändrats nämnvärt. Tendensen är då att fler flyttat till kranskommunerna runt Lund och Malmö och tyngdpunkten ligger kvar i det sydvästra hörnet.

